

Knarrevik 1:4, Skee socken, Strömstads kommun, Västra Götalands län

Arkeologisk utredning samt avgränsande förundersökning av L1968:6222

Annika Östlund med bidrag från Oscar Jacobsson
Kulturlandskapet rapporter 2021:10

**Knarreik 1:4, Skee socken, Strömstads kommun,
Västra Götalands län
Arkeologisk utredning samt avgränsande
förundersökning av L1968:6222**

Annika Östlund med bidrag från Oscar Jacobsson

Administrativa uppgifter

Fastighet: Knarrevik 1:4, Skee socken, Strömstads kommun, Västra Götalands län

Länsstyrelsebeslut datum /dnr: 2021-04-26 / 431-2277-2021

Uppdragsnummer (Fornsök): 202100528

Uppdragsgivare: Strömstads kommun

Fältarbetsperiod: 2021-06-16 – 2021-06-21

Projektnummer: 21071

Projektansvarig: Stig Swedberg

Fältansvarig: Annika Östlund

Övrig personal: Oscar Jacobsson, Andreas Toreld, Arwo Pajusi och Linda Wigert

För personalens meriter hänvisas till Kulturlandskapets hemsida.

Underkonsulter: Tanums maskinstation

Undersökningsområdets storlek: Cirka 54 000 m²

Belägenhet i SWEREF 99 TM: Norr 6544680 m, Öst 279750 m

Höjd över havet: 15-45 meter

Digitalt dokumentationsmaterial:

Digitalt dokumentationsmaterial förvaltas av Kulturlandskapet.

Fynd: Har omhändertagits. Antal fyndposter: 2 från L1968:6222, 1 från L2021:3945.

Fynd förvaras hos Kulturlandskapet fram till fyndfördelning.

Provmaterial: Inget provmaterial är insamlat.

Knarrevik 1:4, Skee socken, Strömstads kommun, Västra Götalands län

Arkeologisk utredning samt avgränsande förundersökning av L1968:6222

Kulturlandskapet rapporter 2021:10

© Kulturlandskapet 2021

Författare: Annika Östlund med bidrag från Oscar Jacobsson

Foton: Där fotograf ej anges är bilder tagna av fältpersonalen.

Omslagsbild framsida: Linda rensar i schakt 11 inom boplatsen L2021:3945. Foto mot sydväst.

Bild baksida: Fynd från schakt 4, inom boplatsen L1968:6222.

Orienteringskarta: Framställd av Kulturlandskapet med data från Map Maker samt Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Topografisk grundkarta samt plankarta: Tillhandahållen av uppdragsgivaren.

Övriga kartor och situationsplaner: Framställda av Kulturlandskapet med data från Lantmäteriet.

Upphovsrätt: Om inget annat anges enligt Creative Commons licens CC BY.

Redigering och layout: Andreas Hansen, Omland Form och Fotografi

Sökord: Bohuslän, boplats, neolitikum, spån, spånskrapa, stenbrott

Kulturlandskapet

Ekelidsvägen 5

457 40 FJÄLLBACKA

www.kulturland.se

kontakt@kulturland.se

Innehåll

Sammanfattning	5	Del 5 Tolkning och vidare åtgärder	
		Tolkning	21
Del 1 Inledning		Kunskapspotential	22
Syfte	7	Pedagogisk potential	23
Utredningsområdet	7	Utvärdering av undersökningsplanen	23
Tidigare undersökningar	7	Förslag på vidare åtgärder	23
Metod	8	Lagstiftning	23
Förmedling	8		
		Källor	25
Del 2 Resultat från kart- och arkivstudier		Bilagor	
Knarreviken (Författare: Oscar Jacobsson)	9	1 Lämningar	29
		2 Schakt	30
Del 3 Resultat från arkeologisk utredning		3 Fyndlista L2021:3945	32
Lämningar	13	4 Fyndlista utredning	32
Schakt	13	5 Fyndlista L1968:6222	34
Anläggningar	16		
Fynd	16		
Analysresultat	18		
Gränsmärken i aktuell gräns	18		
Del 4 Resultat från avgränsande förundersökning			
Schakt	19		
Anläggningar	19		
Fynd	19		
Analysresultat	19		

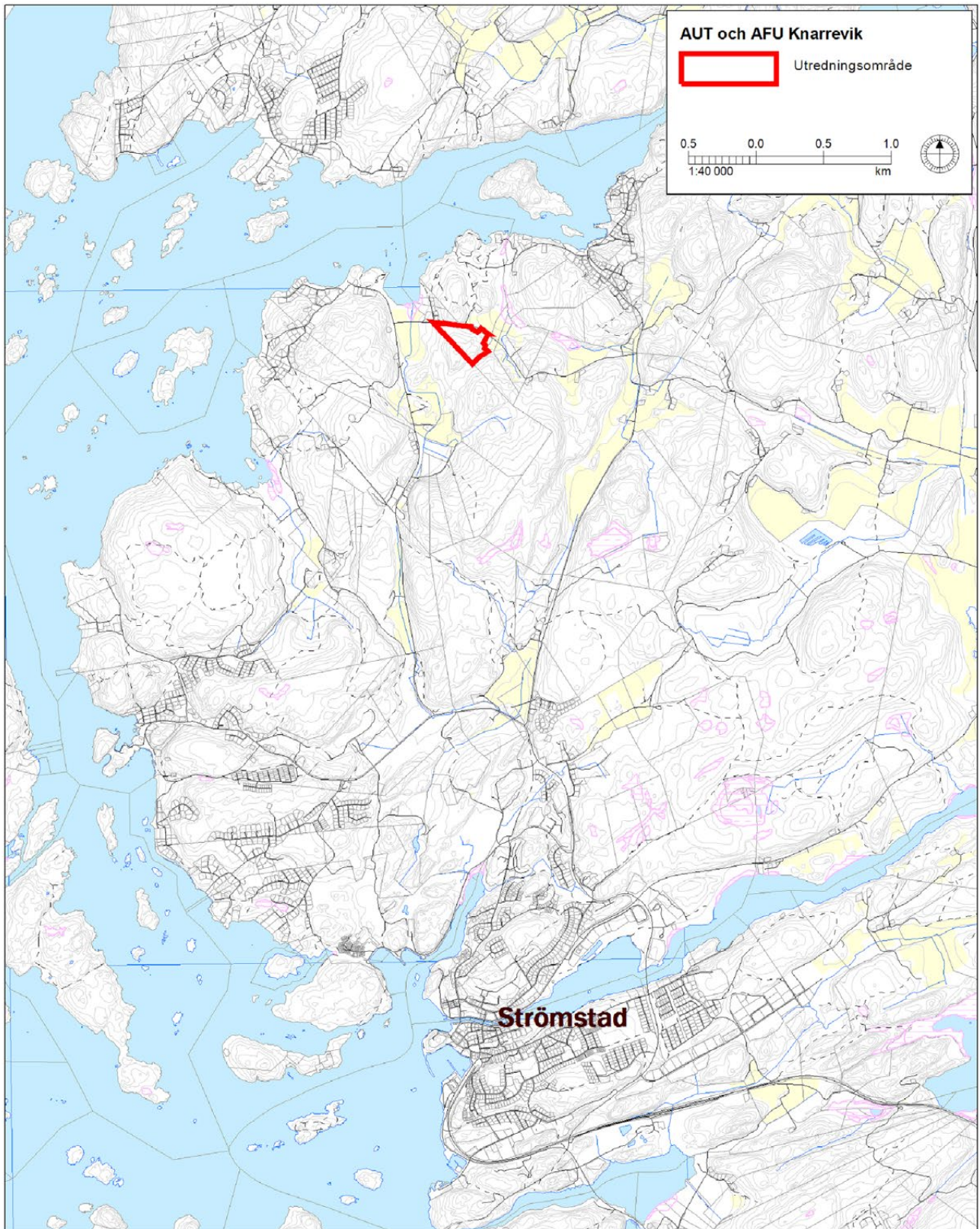

Illustration 1. Kartan visar utredningsområdet norr om Strömstad. © Lantmäteriet.

Knarrevik 1:4, Skee socken, Strömstads kommun, Västra Götalands län

Arkeologisk utredning samt avgränsande förundersökning av L1968:6222

Sammanfattning

Kulturlandskapet har fått i uppdrag att utföra en arkeologisk utredning samt en avgränsande förundersökning inom fastigheten Knarrevik 1:4, Strömstads kommun. Syftet med utredningen var att avgöra eventuell förekomst av tidigare okända fornlämningar inom utredningsområdet. Syftet med förundersökningen var att avgränsa utbredningen av L1968:6222 inom den södra sidan av landsvägen.

Utredningsområdet är beläget på södra sidan av Dynekilen. Området ligger cirka 20-45 meter över havet och består av skogbevuxet berg och en del mjukmarksområden.

Kart- och arkivstudie

I direkt anslutning till utredningsområdet finns Knarreviks gamla tomt, L1968:2876. Knarreviken förekommer första gången 1376 i Akershusregistret. Det har inte gått att fastslå när Knarreviks gamla gårdstomt övergavs och ometablerades, men att döma av kartmaterialet har flytten gjorts någon gång mellan 1816 och 1889.

Utredning

Inventering av ytan resulterade i att tre stenbrott mättes in, L2021:3941, L2021:3942 och L2021:3943. De utgörs av småbrott av skiftande karaktär, och är svåra att datera närmare.

Åtta schakt togs upp på lämpliga ställen. Som ett resultat av detta registreras en boplats,

L2021:3945. Inget motsäger att denna boplats är samtida med L1968:6222, det vill säga från mellaneneolitikum.

Förundersökning

I anslutning till boplatserna L1968:6222 togs nio schakt upp. Som en följd av detta justeras utbredningen av boplatserna på så sätt att den omfattar hela ytan mellan vägen i norr och berg/hällmark i väster och söder.

Förslag på vidare åtgärder

Kulturlandskapet anser att fornlämningarna - boplatserna L1968:6222 och L2021:3945 - i första hand bör tillåtas kvarligga. Om detta inte är möjligt att förena med exploateringsplanerna bör de förundersökas.

Kulturlandskapet anser vidare att de övriga kulturhistoriska lämningarna - stenbrotten L2021:3941, L2021:3942 och L2021:3943 - i första hand bör tillåtas kvarligga. Om detta inte är möjligt att förena med exploateringsplanerna bör en fördjupad dokumentation (eventuellt inkluderande vissa arkivstudier) utföras av det större av brotten, L2021:3942.

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap i Kulturmiljölagen (KML) och genom miljöbalkens generella hänsynsregler, där stor vikt läggs vid hänsyn till kulturlämningar och kulturmiljöer. Ansökan om ingrepp i lämningar lämnas till länsstyrelsen.

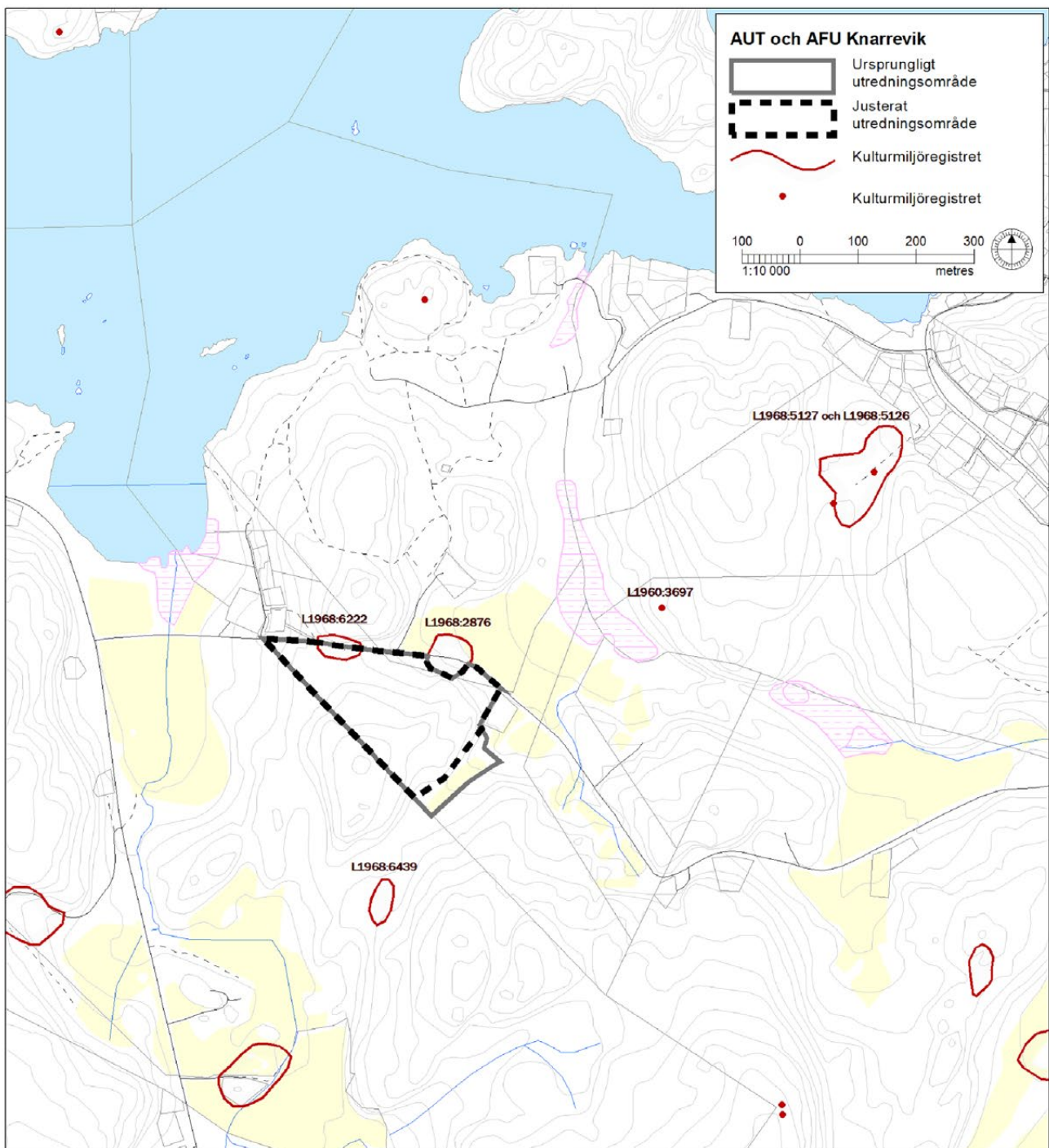

Illustration 2. Denna karta visar det ursprungliga utredningsområdet i heldragen grå linje, samt justerat utredningsområde med svart streckad linje. Fornlämningar nämnda i texten redovisas också. © Lantmäteriet.

Del 1 Inledning

Syfte

Kulturlandskapet har fått i uppdrag att utföra en arkeologisk utredning samt en avgränsande förundersökning inom fastigheten Knarreвик 1:4, Strömstads kommun. Syftet med utredningen var att avgöra eventuell förekomst av tidigare okända fornlämningar inom utredningsområdet. Syftet med förundersökningen var att avgränsa utbredningen av L1968:6222 inom den södra sidan av landsvägen. Vid länsstyrelsens besiktning observerades en eventuell hållristning, varför en bedömning skulle göras av denna yta.

Beslut om arkeologisk utredning och förundersökning fattades enligt 2 kap 11-14 §§ kulturmiljölagen (1988:950).

Utredningsområdet

Utredningsområdet är beläget på södra sidan av Dynekilen, *illustration 1*. Området ligger cirka 20-45 meter över havet och består av skogbevuxet berg och en del mjukmarksområden. Den västra delen av utredningsområdet berörs av strandskydd.¹

I direkt anslutning till utredningsområdet finns Knarreviks gamla tomt, L1968:2876 (Skee 1397:1), *illustration 2*.² Den är belagd på karta från 1801, och omnämnd i Akershusregistret 1376. I Jordeboken 1573 har gården en låg skattesats och ½ mantal, vilket Framme tolkar som att den kan ha varit lagd öde.³ Då den är ett frälsegods kan det dock inte beläggas.

Vidare finns två stenåldersboplatser registrerade i anslutning till utredningsområdet; L1968:6439 söder om utredningsområdet, samt L1968:6222 (Skee 899:1) som ligger delvis inom utredningsområdets norra del.⁴ L1968:6222 är föremål för den avgränsande förundersökningen. Båda boplatserna är belägna på cirka 25 meter över havet och i sadelliknande lägen. Höjden över havet antyder en mellanneolitisk datering.

1 Informationskartan Västra Götaland

2 Kulturmiljöregistret

3 Framme 1985; Framme 1986

4 Kulturmiljöregistret

Nordost om utredningsområdet registrerades en flack stensättning (L1960:3697) i samband med utredning år 2005. Den var dock belägen utanför då aktuellt utredningsområde och undersöktes inte närmare. Vid utredningen framkom också en härd och två härdrester. Inom detta område fanns en tidigare registrering av flintfynd och en tjocknackig grönstensyxa (L1968:5127) samt en hög (L1968:5126).⁵ Boplatslämningarna (L1968:5127) dateras inte närmare i rapporten än till stenålder.⁶ Boplatssområdet är beläget på samma höjd över havet som den i denna rapport aktuella L1968:6222, och de skulle därmed kunna vara samtida.

Utredningsområdet omfattade ursprungligen även ett parti mjukmark i sydost; denna del ströks dock från uppdraget före fältarbetet men efter kartstudierna.

Tidigare undersökningar

Inga tidigare undersökningar har utförts inom utredningsområdet.

Metod

Arkeologisk utredning

Kart- och arkivstudier har genomförts med fokus på Knarreviks gårdstomt (L1968:2876). Dessa har utförts av Oscar Jacobsson.

Hela utredningsområdet inventerades inledningsvis. Lämningar synliga ovan mark har dokumenterats och mätts in. Schakt togs upp med mindre grävmaskin i lämpliga områden, *illustration 3*. Metalldetektor användes sparsamt, i de lägre liggande partierna i närheten av Knarreviks gamla tomt. Fältarbetet utfördes av Annika Östlund, Arwo Pajusi och Linda Wigert.

Bedömning av områdets potential för hållristningar har – i samråd med länsstyrelsen – skett utifrån fotografier och tidigare kunskap om området. Hållristningsbedömning har utförts av Andreas Toreld.

Avgränsande förundersökning

Schakt togs upp med en mindre grävmaskin i syfte att avgränsa boplatserna L1968:6222. Inom

5 Kulturmiljöregistret

6 Rydberg 2005

Illustration 3. Linda mäter in schakt 12 inom nyregistrerade L2021:3945. Foto mot nordväst.

boplatsen finns en täktgrop, vilken mättes in. Fältarbetet utfördes av Annika Östlund och Arwo Pajusi.

Schaktning och fynd

Schaktningen avbröts när fyra flintor eller fler framkommit. Fynd har sorterats i fält och i de flesta fall kvarlämnats i respektive grävenhet. Tre fynd av vetenskapligt intresse har tagits in. Fynd av flinta har sorterats med stöd av Sorteringsschema för flinta.⁷ Fyndsortering och -bedömning har utförts av fältpersonalen samt Andreas Toreld.

⁷ Andersson m fl 1978

Dokumentation

Framkomna lämningar och schakt mättes in med RTK-GPS, beskrevs och fotograferades. Fältarbetet fotodokumenterades löpande.

Förmedling

Inga särskilda förmedlingsinsatser har utförts. Rapporten finns tillgänglig på Kulturlandskapets hemsida samt i Kulturmiljöregistret.

Del 2 Resultat från kart- och arkivstudier

Författare: Oscar Jacobsson

Knarreviken

Gårdstomten L1968:2876 utgör hemmanet Knarrevikens gamla gårdstomt, vilken sedermera har splittrats och flyttats ut till de moderna gårdslägena. Knarreviken förekommer första gången 1376 i Akershusregistret och förledet "Knarr" ska enligt Gustaf Sohlberg syfta på knarren, en typ av handelsskepp.⁸ Gården saknas dock i 1544 års jordebok, men dyker sedan upp år 1573 vilket tyder på en tid av ödeläggning under senmedeltid. År 1573 är gården frälseägd, men betalar endast en låg fodringsskatt på en häst, vilket enligt Gösta Framme tyder på skattesvagheter, möjligen till följd av en tids ödeläggning.⁹ Sannolikt har därmed gårdstomten L1986:2876 en betydande ålder bakåt, även om det inte finns några säkra belägg

för att den medeltida gården har legat på samma plats som den historiskt kända. Gårdsläget får dock anses typiskt för bohuslänska gårdar, på upphöjd mark i dalgången, med ryggen mot berget. Direkt väster och nordväst om gårdstomten breder ett större område postglacial sand ut sig, medan dalgången åt öster utgörs av lera-silt.¹⁰ Att det äldsta gårdsläget inom hemmanets ägor har etablerats i anslutning till den mer genomsläppliga och lättbearbetade sandjorden förefaller högst troligt.

Den första kartan över Knarreviken är en storskifteskarta från 1801, vilken tydligt visar bebyggelse på den aktuella gårdstomten, *illustration 4*.¹¹ Åkermarken vid denna tid är framförallt belägen på lera-silt, med endast två mindre åkerlappar på sandjorden, vilket möjligen kan tala för att bebyggelsen etablerats tidigast någon gång i tidig medeltid då plogen introducerats i området. Även ortnamnet pekar i samma riktning. Ängs-

8 Sohlberg 1943, s. 50.

9 Framme 1985, s. 251.

10 SGU Kartgeneratören

11 Lantmäteristyrelsens arkiv: Storskifteskarta Knarrevik 1801

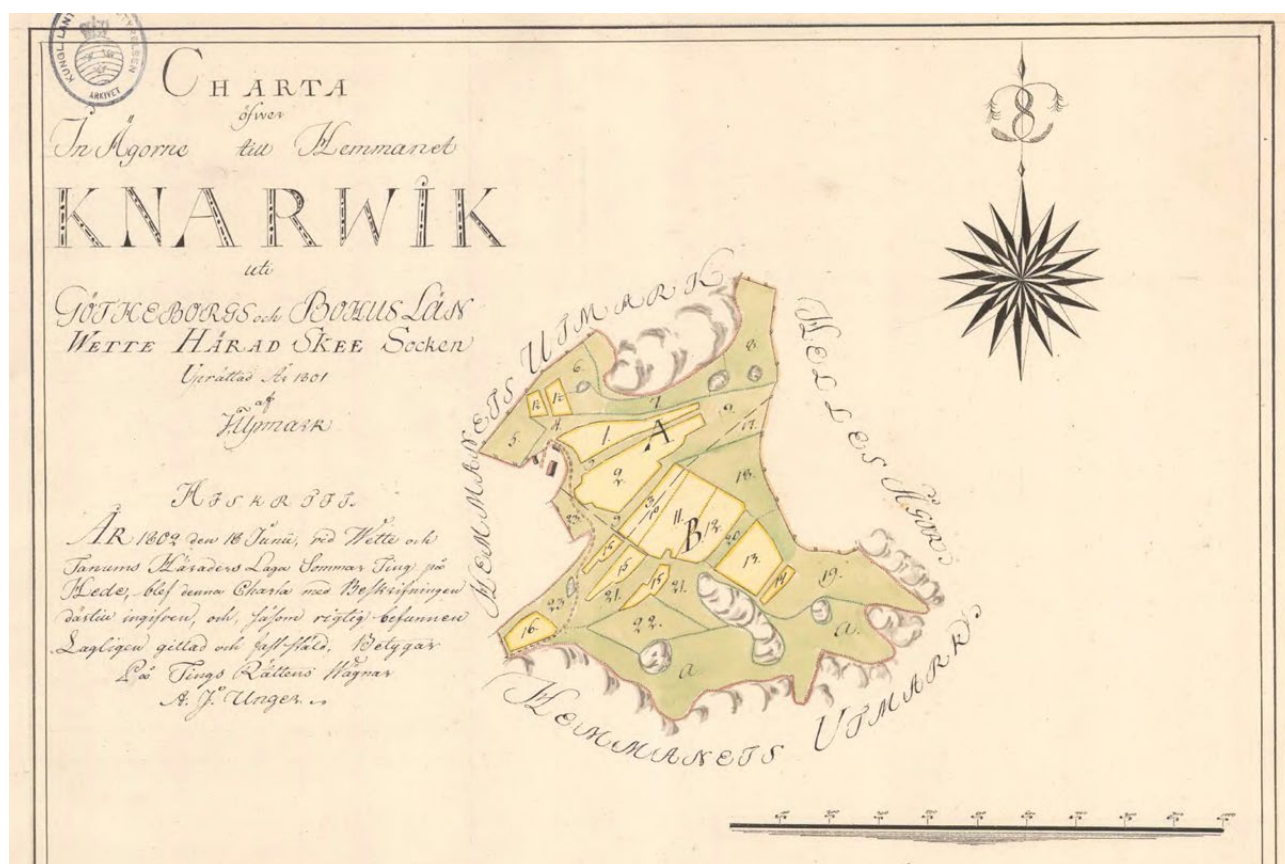

Illustration 4. Storskifteskarta över Knarwik från 1801. Huskropparna på Knarreviks gamla tomt (L1968:2876) syns till vänster i kartbilden. Kartan är beskuren. Källa Lantmäteriet.

Illustration 5. Detalj från storskifteskarta över Medvik och Knarrevikens utmarker från 1816. Knarreviks inägor på förra kartbilden passar in i tomrummet centralt i bild. Utredningsområdet är ungefärligt markerat. Källa Lantmäteriet.

marken som omger åkern i storskifteskartan beskrivs som madvall, dock med vissa torrare och sankare partier, vilket tyder på att marken generellt varit sank och troligen svårbearbetad med lättare jordbearbetningsredskap. Inom utredningsområdet finns nu framförallt ängsmarken strax sydost om bebyggelsen, längs med berget mot dalgången nedanför.

År 1801 var marken uppdelad mellan två ägare, Jonas Trulsson och Truls Trulsson. Jonas bebod själva gårdsläget, medan Truls har sin hemvist i närliggande Medvik. Denna uppdelning var sannolikt resultatet av en hemmansklyvning efter ett arv, där den ena parten sedermera har flyttat ut men behållit sin gårdspart. En storskifteskarta över utmarken till Medvik och Knarrevik från 1816, illustration 5, visar att detta förhållande kvarstår, men där nu en Hans Jacobsson har övertagit Jonas Trulssons part.¹² Truls Trulsson i Medvik äger dock fortfarande sin del i hemmanet. Nu syns även att en byggnad har etablerats på Truls Trulssons jord (strax öster om

utredningsområdet), sannolikt en lada som har underlättat Truls bruk av sin mark.

En ägodelningskarta från 1860 visar nästan hela utredningsområdet, som till stora delar utgörs av avrösningsjord, betesmarker på backar och berg, illustration 6.¹³ Nu har dock en gårdsbebyggelse etablerats på det som tidigare var Truls Trulssons jord, och kartan har tillkommit för att dela upp marken mellan hemmanets åbor. Åkermarken strax öster om utredningsområdet 1801 har utökats ytterligare. Denna åkermark kommer att brukas långt fram i tiden, åtminstone fram till 1970-talet,¹⁴ och sannolikt har eventuella formelement från en äldre brukningsfas sedan länge uttraderats.

Truls Trulssons lada återfinns år 1860 inom den del av utredningsområdet som kom att strykas innan fältarbetet ägde rum. Denna lada finns kvar på 1930-talets ekonomiska karta, illustration

¹² Lantmäterimyndigheternas arkiv: Storskifteskarta, utmark, Knarrevik och Medvik 1816

¹³ Lantmäterimyndigheternas arkiv: Ägodelningskarta, Knarrevik 1860

¹⁴ Rikets allmänna kartverks arkiv: Ekonomiska kartan Keval 1977

Illustration 6. Ägodelningskarta över Knarrewik från 1860. Utredningsområdet är ungefärligt markerat. Kartan är beskuren. Källa Lantmäteriet.

7,¹⁵ men inte i 1970-talets material. Vad som troligen är resterna av ladan kan dock anas i flygfotot i bakgrunden.¹⁶

När Knarreviks gamla gårdstomt har övergivits och ometablerats i den norra delen av dalen har varit något svårt att avgöra. Generalstabskartan som är uppmätt 1889 visar gården på sin nuvarande plats,¹⁷ vilket innebär att flytten har gjorts någon gång mellan 1816 – då gården är kvar på sitt gamla läge¹⁸ – och 1889.

15 Rikets allmänna kartverks arkiv: Ekonomiska kartan Strömstad NO

16 Rikets allmänna kartverks arkiv: Ekonomiska kartan Keval 1977

17 Rikets allmänna kartverks arkiv: Generalstabskartan Strömstad 1891

18 Lantmäterimyndigheternas arkiv: Storskifteskarta, utmark, Knarrewik och Medvik 1816

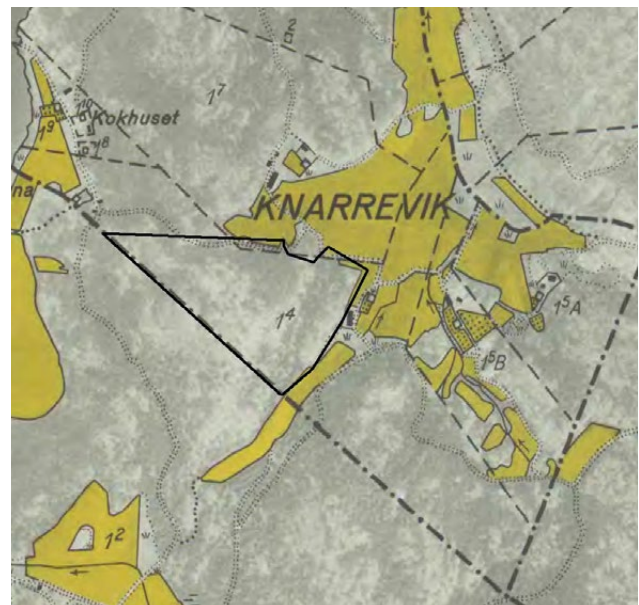

Illustration 7. Detalj från ekonomiska kartan från 1938. Utredningsområdet är ungefärligt markerat. Källa Lantmäteriet.

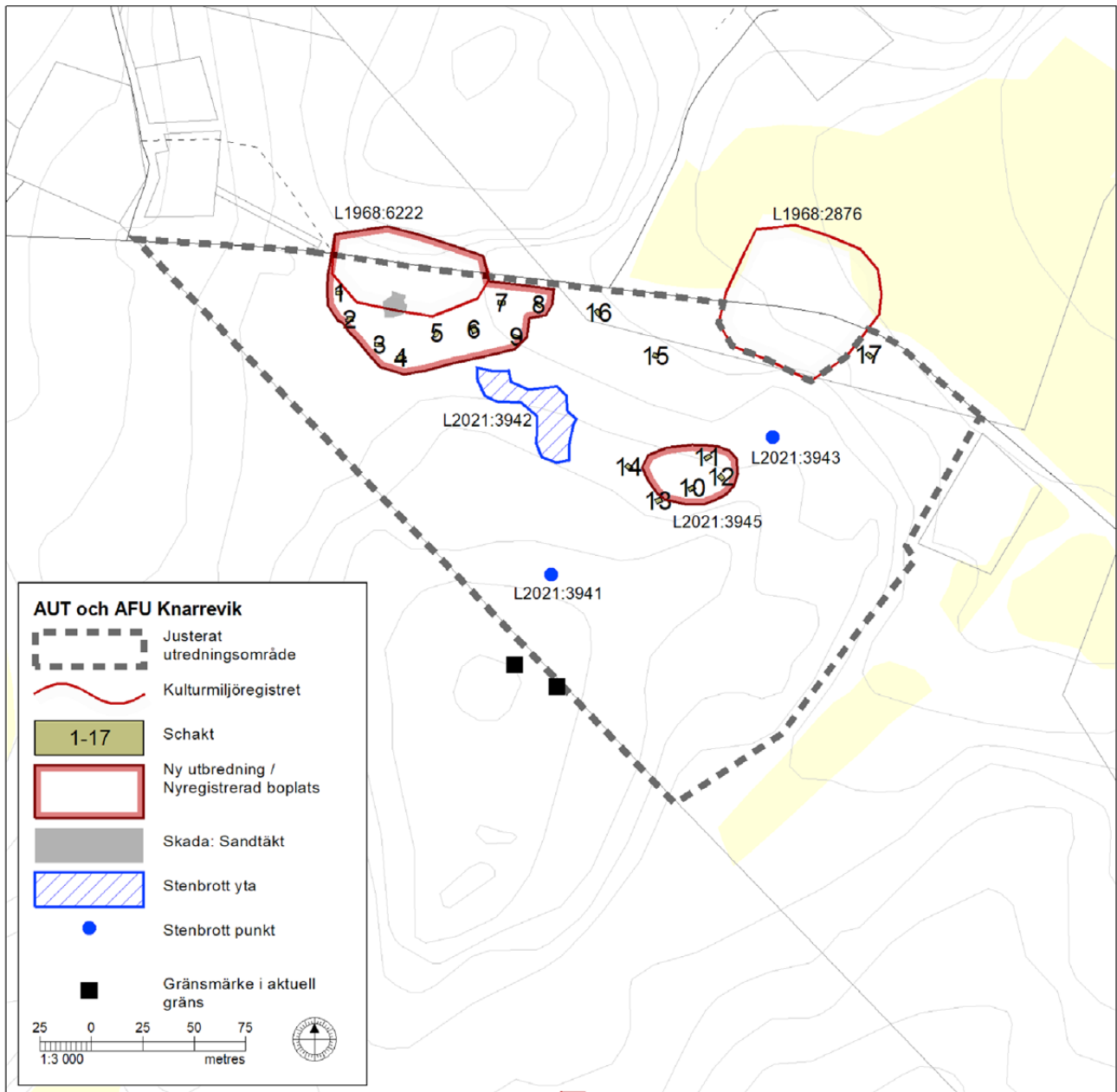

Illustration 8. Kartan visar schakt och resultat från såväl utredning som förundersökning. Den justerade utbredningen av boplatsen L1968:6222 framgår, liksom den nyregistrerade boplatsen L2021:3945. Övriga kulturhistoriska lämningar (stenbrott) är markerade med blått. © Lantmäteriet.

Del 3 Resultat från arkeologisk utredning

Lämningar

Inventering av ytan resulterade i att två små och ett något större stenbrott mättes in, L2021:3941, L2021:3942 och L2021:3943, *illustration 8*. Nyregistrerade lämningar framgår av *Bilaga 1*.

L2021:3941 utgörs av ett mindre uttag i en nivå, med ett antal kvarliggande skrotstenar, *illustration 9*. Märken av rundkil iaktogs.

L2021:3942 utgörs av ett betydligt större stenbrott, med en brottkant som är närmare 70 meter lång, *illustration 10*. Det rör sig dock om ett småbrott. Uttag har skett i en till två nivåer, och det finns märken efter borrh, rundkil och remmare. Mycket skrotsten ligger kvar, och en del puts-skärv indikerar arbetsplatser.

Den brutna stenen i L2021:3943 har sannolikt tagits ur redan lösa block, då inga brytmärken kunde iaktas i berget. Några löst liggande block med märken efter rundkil visar dock att brytning skett på platsen. En märklig konstruktion, 1,5 meter stor och 1 meter hög, har konstruerats av block med kilmärken, *illustration 11*. Syftet är svårförståeligt.

Inga lägen lämpliga för hållristningar bedöms finnas inom området.

Schakt

Schaktning utfördes för att eftersöka eventuella boplatzlämningar inom den yta som ej omfattades av förundersökningen, se *illustration 8*. Schakt beskrivs i *Bilaga 2*.

Schakt 10-14 togs upp i ett mindre mjukmarksparti i berget med en klåva och en mindre platå. Schakt 10-12 togs upp i klåvan, och schakt 13-14 på och i anslutning till platån. I schakt 10-12 framkom 4-5 flintor i vardera schaktet, bland annat ett spån med retusch. I schakt 12 framkom splitter. Brända flintor framkom i schakt 10 och 12. I schakt 10 iaktogs en flammig fläck med kolinslag. I schakt 13 framkom ett spånliknande avslag, schakt 14 var fyndtomt. Undergrunden utgjordes av sand i schakt 10, 12, 13 och 14, och av stenig sand i det lägre liggande schakt 11, se omslagets framsida. I schakt 14 fanns kraftiga järnutfällningar, och berg framkom på ett djup om 0,3 meter.

Schakt 15 togs upp i ett lägre liggande parti, topografiskt åtskiljt från boplatzen L1968:6222, *illustration 12*. Schaktet grävdes till ett djup om 0,4 meter. Två flintor framkom. Enstaka kolbitar iaktogs.

Schakt 16 togs upp i väggkroppen till den äldre vägen (1930-tal), men det var inte möjligt att helt avgöra vad som var påfört och inte, och det är oklart om schaktningen gick igenom väggkroppen ner till ursprunglig marknivå eller inte, *illustration 13 och 14*. Schaktning skedde till ett djup om 0,55 meter, på denna nivå bestod fyllningen av röd grusig sand utan kolinslag eller andra störningar. Till ett djup om 0,4 meter utgjordes fyllningen av röd grusig sand som gav intryck av att vara omrörd eller påverkad. I detta framkom två flintor. I ett parti av schaktet på ett djup om 0,15-0,25 meter löpte vad som skulle kunna vara ett dike. På ett djup om 0,4 meter framkom

Tabell 1 Fynd utredning

Schakt nr	Område	Spån-skrapa	Spån	Spån-fragm	Spån-fragm m retusch	Splitter	Avslag	Övr slagen	Porfyr-kärna	TOTALT
10	L2021:3945						1	4		5
11	L2021:3945				1		2	1		4
12	L2021:3945					2	2			4
ANTAL		0	0	0	1	2	5	5	0	13
13	-						1			1
15	-					1	1			2
16	-					1		1		2
ANTAL		0	0	0	0	2	2	1	0	5
TOTALT		0	0	0	1	4	7	6	0	18

Illustration 9. Det lilla stenbrottet L2021:3941 är beläget uppe på hållmarken i den södra delen av utredningsområdet. Uttag har skett med rundkil i en nivå. Foto mot norr.

Illustration 10. Det större stenbrottet, L2021:3942, är beläget i övergången mellan hållmark och skog. På bilden syns sydöstra änden. Foto mot nordväst.

Illustration 11. I det lilla stenbrottet L2021:3943 fanns denna märkliga konstruktion, uppbyggd av block med rundkilsmärken. Foto mot sydost.

Illustration 12. Linda mäter in schakt 15, upptaget nere i skogsmarken i den norra delen av området. Foto mot väster.

Illustration 13. Schakt 16 togs upp i den äldre vägbanken. Linda mäter in. Foto mot söder.

Illustration 14. Profil i schakt 16. Under ett 30 cm tjockt lager av flammig och troligen påverkad röd grusig sand, fanns röd grusig sand som verkade orörd. Kanske är väggkroppen uppbyggd av den grusiga sand som fanns på platsen. Foto mot nordost.

en svart humös fläck. I fläcken framkom en lätt svallad övrig flinta.

Schakt 17 togs upp i ett lägre liggande parti som utgjordes av åker på karta från 1855 och på 1930-talet. Endast ett tunt matjordslager täckte en undergrund av lerig silt. Inga fynd framkom.

Anläggningar

Inga tydliga anläggningar framkom vid utredningen. I schakt 10 iakttogs en flammig fläck med kolinslag, illustration 15. En bränd flinta i samma schakt skulle kunna indikera att det trots allt rör sig om en härdrest. I schakt 16 framkom en svart humös fläck, men det är oklart om denna kan utgöras av någon slags förhistorisk anläggning, en ursprunglig markyta eller någon slags störning, illustration 16. Fläckarna undersöktes inte.

Fynd

Inom ramen för utredningen framkom totalt 18 fynd av flinta, varav 13 i schakt 10-12, se Tabell 1 samt Bilaga 3 och 4. Flertalet utgörs av avslag och övrigt slagen flinta, men ett spånfragment med retusch framkom i schakt 11, se illustration 21. Brända flintor framkom i schakt 10 och 12. Två

Illustration 15. Schakt 10 upptaget inom den nyregistrerade boplatsen L2021:3945. Vid tumstocken syns en diffus mörkare fläck med kolinslag. Hällmarkerna som avgränsar klåvan på denna sida anas bakom grävmaskinen. Foto mot sydväst.

Illustration 16. Den oregelbundna fläck av humös sand med spridda kolfnas som framkom i schakt 16. Här framkom också en patinerad och lätt svallad flinta. Foto mot norr.

Illustration 17. Gränsmärke i aktuell gräns, beläget vid högsta punkten i den södra delen av området. Gränsmärken i aktuell gräns är skyddade enligt 14 kap 9 § brottsbalken. Foto mot söder.

splitter i schakt 12 antyder en slagplats. I schakt 15 framkom två svallade flintor.

Analysresultat

Inga naturvetenskapliga analyser har utförts inom ramen för utredningen.

Gränsmärken i aktuell gräns

I bergspartiet i områdets södra del iaktogs två gränsmärken i aktuell gräns, *illustration 17*. Märken i aktuell gräns omfattas inte av KML, och har därför inte registrerats i Kulturmiljöregistret. De markeras dock på karta som en service gentemot uppdragsgivaren, då gränsmärken i aktuell gräns omfattas av Brottsbalken, se *illustration 8*.

Del 4 Resultat från avgränsande förundersökning

Schakt

I anslutning till boplatsen L1968:6222 togs nio schakt upp (schakt 1-9), se *illustration 8*. Schakt beskrivs i *Bilaga 2*. I samtliga dessa schakt framkom fynd av flinta. Schaktningen avbröts när fyra flintor eller fler framkommit, i allmänhet på ett djup om 0,2-0,3 meter.

I schakt 4 framkom 15 flintor varav två spån och två spånfragment. I schakt 5 framkom bland annat en spånkrapa. Splitter framkom i schakt 4, 6, 7 och 8. Brända flintor framkom i fem schakt. I schakt 3 iaktogs en flammig fläck med kolinslag. Undergrunden utgjordes av sand eller siltig sand i de högre liggande och flacka partierna, *illustration 18*. I de lägre liggande schakten, schakt 7-9, utgjordes undergrunden snarare av sandig silt, och här var det också något mer humöst eller torvigt. Schakt 7 och 8 togs eventuellt upp i det parti där vägen gick på 1930-talet (att döma av ekonomisk kartan från 1930-talet, men

oklart i terrängen) men detta var inget som syns i schakten, *illustration 19*.

Anläggningar

Inga tydliga anläggningar framkom vid förundersökningen. I schakt 3 iaktogs en flammig fläck med kolinslag, *illustration 20*. Enstaka små kolbitar framkom dock i samtliga schakt. Brända flintor framkom i schakt 3, 4, 6, 7 och 9.

Fynd

Inom ramen för den avgränsande förundersökningen framkom 52 fynd av flinta samt en porfyrcärna, se *Tabell 2* samt *Bilaga 5*. Fynd framkom i samtliga upptagna schakt. Merparten utgörs av avslag samt övrigt slagen flinta. Dessutom framkom en spånkrapa, samt åtta spån och spånfragment, *illustration 21*. Splitter framkom i fyra schakt. I schakt 5 framkom bland annat en svallad flinta.

Analysresultat

Inga naturvetenskapliga analyser har utförts inom ramen för den avgränsande förundersökningen.

Illustration 18. Arwo mäter in schakt 5 inom boplatsen L1968:6222. Här framkom bland annat en spånkrapa, fynd nummer 13. Den sandiga undergrunden kommer grunt under förna och markvegetation. Foto mot nordost.

Illustration 19. Schakt 7 togs enligt ekonomiska kartan från 1938 upp i den gamla vägen, men detta syntes inte vid schaktningen. I detta sluttande parti var undergrunden mer humös, men fynd av bland annat två spånfragment gjordes. Nya landsvägen syns mellan stammarna till vänster. Foto mot norr.

Illustration 21. Från vänster till höger: Fynd nummer 7, ett spån från schakt 4, samt fynd nummer 13, en spånskrapa från schakt 5, båda inom L1968:6222. Längst till höger fynd nummer 3, ett spånfragment med retusch från schakt 11 inom L2021:3945. Foto av Linda Wigert.

Illustration 20. I schakt 3 framkom en mycket diffus mörkfärgning med inslag av små kolbitar. Bland andra fynd fanns en bränd flinta. Foto mot öster.

Tabell 2 Fynd avgränsande förundersökning

Schakt nr	Område	Spån-skrapa	Spån	Spån-fragm	Spån-fragm m retusch	Splitter	Avslag	Övr-slagen	Porfyr-kärna	TOTALT
1	L1968:6222		1				4			5
2	L1968:6222						3	1		4
3	L1968:6222			1				2		3
4	L1968:6222		2	2		1	6	4	1	16
5	L1968:6222	1					2	1		4
6	L1968:6222					1	1	4		6
7	L1968:6222			2		2	2			6
8	L1968:6222					1	2	2		5
9	L1968:6222						2	2		4
TOTALT		1	3	5	0	5	22	16	1	53

Del 5 Tolkning och vidare åtgärder

Tolkning

Boplatser

Som ett resultat av utredningen registreras en boplat, L2021:3945, i den del av klåvan där schakt 10-12 togs upp, *illustration 8*. Ytan avgränsas topografiskt av sluttning i norr, berg i öster och söder och av fyndtomma schakt i väster. Brända flintor framkom i schakt 10 och 12, vilket bör indikera att härदार har funnits inom ytan. Splitter framkom i schakt 12 och bör indikera en slagplats. Inga svallade flintor framkom inom denna yta. Boplaten bedöms som fornlämning.

Som en följd av den avgränsande förundersökningen justeras utbredningen av boplaten L1968:6222 på så sätt att den omfattar hela ytan mellan vägen i norr och berg/hällmark i väster och söder, *illustration 8*. I öster avgränsas boplaten topografiskt; såväl terrängen som undergrunden ändrar karaktär, *illustration 22*. Brända flintor framkom i schakt 3, 4, 6, 7 och 9, vilket bör indikera att eldanläggningar har funnits inom ytan. Endast en svallad flinta framkom inom ytan. Flest fynd framkom i schakt 4 (bland annat två spån och två spånfragment), spånskrapan framkom i schakt 5, och den flammiga fläcken med kol (som eventuellt skulle kunna vara en urlakad härd) framkom i schakt 3 – allt inom en begränsad yta. Det är tänkbart att denna yta representerar ett centralt område av boplaten. Boplaten bedöms som fornlämning.

Fynden stärker den föreslagna dateringen till mellanneolitikum som baserades på boplaternas höjd över dagens havsyta. De tillvaratagna spånen från både L1968:6222 och L2021:3945 är slagna ur cylindriska plattformskärnor, typiska för mellanneolitisk spåntechnologi.

De schakt som eventuellt togs upp inom den äldre vägsträckningen gav inga entydiga besked om bevarandeförhållanden och påverkan.

Historiska lämningar

Inga av de schakt som togs upp i närheten av Knarreviks gamla tomt innehöll något som verkar ha med gårdstomten att göra. Enstaka pors-

linsskärvor var av sent datum. Det schakt som togs upp inom den forna åkermarken uppvisade endast ett tunt matjordsskikt ovan lerig silt, *illustration 23*. Inga fynd framkom här. Denna yta var inte uppodlad 1801, utan beskrivs som madvall.¹⁹ Det har inte gått att fastslå när Knarreviks gamla gårdstomt övergavs och ometablerades,

Illustration 22. Schakt 9 i den östra delen av boplaten L1968:6222. Trots att det var sumpigt framkom fynd av flinta, bland annat två avslag. Boplaten bedöms ha sin östra avgränsning här; bakom grävmaskinen höjer sig terrängen igen i ett bergigt parti. Stenbrottet L2021:3942 finns strax ovan till höger. Foto mot öster.

men flytten har gjorts någon gång mellan 1816 och 1889.²⁰ Idag skär vägen genom den gamla gårdstomten; endast en mindre del av ett impediment är synligt i betesmarken norr om vägen, dock utan några synliga huslämningar eller andra strukturer.

¹⁹ Lantmäteristyrelsens arkiv: Storskifteskarta Knarrevik 1801

²⁰ Rikets allmänna kartverks arkiv: Generalstabskartan Strömstad 1891; Lantmäterimyndigheternas arkiv: Storskifteskarta, utmark, Knarrevik och Medvik 1816

Illustration 23. Schakt 17 togs upp inom en äldre åkeryta. Matjordslagret var mycket tunt. Till höger anas nya landsvägen och till vänster skymtar den äldre väggkroppen. Foto mot väster.

Den äldre vägsträckningen – som den framgår av karta från 1860 och 1938²¹ – var delvis tydlig i terrängen, och hade i en del partier en tydlig väggkropp. I ett parti fanns stensträngar på ömse sidor. Då vägen är markerad på ekonomiska kartan från 1930-talet, och det parti som löper inom utredningsområdet endast utgörs av en mindre del av den, har den inte registrerats i KMR.

Stenbrott

Stenbrotten som framkom inom ytan är av skiftande karaktär. Samtliga utgörs dock av småbrott (det vill säga av protoindustriell karaktär), trots att L2021:3942 är omfattande till ytan. Det senare är inte synligt på vare sig ekonomiska kartan från 1938 eller på ortofoto från 1960, varför det är svårt att datera närmare.²² Det är tänkbart att L2021:3942 är från mellankrigstid eller tidigare. De två mindre brotten, L2021:3941 och L2021:3943, kan mycket väl vara för husbehov, och är sannolikt inte möjliga att datera närmare.

²¹ Lantmäterimyndigheternas arkiv: Ägodelningskarta, Knarrevis 1860; Rikets allmänna kartverks arkiv: Ekonomiska kartan Strömstad NO

²² Informationskartan Västra Götaland; Kulturmiljöregistret

Stenbrotten bedöms som övriga kulturhistoriska lämningar.

Kunskapspotential

Boplatserna

Det finns inget som motsäger att de två boplatserna - L2021:3945 och L1968:6222 – är mer eller mindre samtida. Det är också tänkbart att de är samtida med boplatsoområdet L1968:5127.²³ Undersökningar av boplatserna förväntas ge kunskap om mellanneolitikum i denna del av Bohuslän. De fynd som framkom visar på flinta av god kvalitet, och spånskrapan visar att ytterligare redskap kan finnas i materialet. De diffusa fläckar med kol som framkom kan eventuellt peka på att anläggningar kan finnas. Sandtäkten inom L1968:6222 har orsakat en mindre skada, men större delen av boplatserna söder om vägen kvarligger sannolikt orörd.

Gårdstomten

Knarrevis gamla tomt bedöms inte beröras av utredningsområdet, varför kunskapspotential inte anges.

²³ Rydberg 2005

Stenbrotten

Det finns ett stort antal stenindustrilämningar i Strömstads kommun men endast en bråkdel är registrerade i KMR. Projektet *Granit – kunskapsunderlag och värderingsgrund* pågår sedan 2020, och har som syfte dels att ta fram förbättrade kunskapsunderlag gällande lämningar efter granitindustrin i norra Bohuslän, dels att formulera värderingsgrunder. Projektet delfinansieras av bland annat Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Fyrbodals kommunalförbund.²⁴ All tillkommande information gör att kunskapen kring denna viktiga epok i Bohuslänns historia fördjupas. Att L2021:3941, L2021:3942 och L2021:3943 nu redovisas i KMR är ett steg på vägen. Det är dock tveksamt om ytterligare information går att få fram om just dessa stenbrott.

Pedagogisk potential

Båda boplatserna har vissa pedagogiska värden, trots att lämningarna inte är synliga ovan mark. Framför allt den förundersökta L1968:6222 ligger i ett fantastiskt och tydligt läge i terrängen, men även den nyregistrerade L2021:3945 ligger i ett terrängavsnitt som är lätt att förstå. Sandtärkten inom L1968:6222 innebär att fornlämningen är skadad, men den innebär också en möjlighet att se och förstå beskaftenheten på underlaget.

Utvärdering av undersökningsplanen

Utredningsområdet omfattade ursprungligen även ett parti mjukmark i sydost. Avseende denna yta föreslogs i undersökningsplanen (UP) att – om åtkomst med maskin inte kunde ordnas – denna istället kunde undersökas genom provgropar och provtagning för markkemiska analyser. Denna del av utredningsområdet ströks dock (av länsstyrelsen i samråd med uppdragsgivaren) från uppdraget före fältarbetet. Varken schaktning, provgropsgrävning eller provtagning har därmed skett här.

I övrigt har utredningen i stort sett genomförts enligt plan. I UP angavs att provgropar skulle tas upp inom de ytor där maskin inte kunde komma till; grävmaskinen kom dock till

²⁴ Kulturlandskapets hemsida, <http://www.kulturland.se/portfolio/kd-granitindustri/>

bättre än förväntat, varför några provgropar inte tagits upp.

Förundersökningen genomfördes enligt plan.

Förslag på vidare åtgärder

Kulturlandskapet anser att fornlämningarna - boplatserna L1968:6222 och L2021:3945 - i första hand bör tillåtas kvarligga. Om detta inte är möjligt att förena med exploateringsplanerna bör de förundersökas.

Kulturlandskapet anser vidare att de övriga kulturhistoriska lämningarna - stenbrotten L2021:3941, L2021:3942 och L2021:3943 - i första hand bör tillåtas kvarligga. Om detta inte är möjligt att förena med exploateringsplanerna bör en fördjupad dokumentation (eventuellt inkluderande vissa arkivstudier) utföras av det större av brotten, L2021:3942.

Lagstiftning

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap i Kulturmiljölagen (KML) och genom miljöbalkens generella hänsynsregler, där stor vikt läggs vid hänsyn till kulturlämningar och kulturmiljöer. Ansökan om ingrepp i lämningar lämnas till länsstyrelsen.

För fornlämningar gäller att de förutom själva lämningen även omges av ett så kallat fornlämningsområde. Fornlämningsområdet utgörs av ett så stort område på marken (eller sjöbotten) som behövs för att bevara fornlämningen och ge den tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Fornlämningsområdets storlek avgörs av länsstyrelsen från fall till fall.

KML syftar till att skydda och vårda kulturmiljöer. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön (KML kap 1).

Inom begreppet miljö i miljöbalken (MB) ryms även kulturmiljö. MB's hänsynsregler ställer krav på att undvika skador på områden och miljöer som innehåller kulturvärden. Även övriga kulturhistoriska lämningar omfattas av det generella skydd för kulturmiljön som ges i MB. MB ger också möjlighet att ställa krav på att en verksamhetsutövare ska utföra kompensationsåtgärder för eventuell skada som uppstår.

Gränsmärken i aktuell gräns är skyddade enligt 14 kap 9 § brottsbalken. Ansökan om säkerställande av gränsmärken lämnas till Lantmäteriet.

Källor

Litteratur

Andersson, Stina; Rex Svensson, Karin; Wigforss, Johan	1978	"Sorteringsschema för flinta." <i>Fyndrapporter 1978</i> . Rapporter över Göteborgs Arkeologiska Musei undersökningar.
Framme, Gösta	1985	<i>Ödegårdar i Vätte Härad</i> . Skrifter utgivna av Dialekt-, ortnamns- och Folkminnesarkivet i Göteborg
Framme, Gösta	1986	<i>Vätte Härad, ur gångna tiders historia</i> . Skrifter utgivna av Bohusläns museum och Bohusläns hembygdsförbund. Nr 25
Rydberg, Ewa	2005	<i>Från forntiden till Hällestrands IF. Boplatslämningar i sadelläge gravar från bronsålder till järnålder. Bohuslän, Skee socken, Hällestrand 1:17, Strömstad</i> . UV Väst rapport 2005:25.
Sohlberg, Gustaf	1943	<i>Ortnamnen i Skee socken, Bohuslän</i> .

Digitala källor

Kulturlandskapets hemsida		Projektet <i>Granit – kunskapsunderlag och värderingsgrund</i> , http://www.kulturland.se/portfolio/kd-granitindustri/
Kulturmiljöregistret		Fornsök, https://app.raa.se/open/fornsok/
Informationskartan Västra Götaland		https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=023f6dde755f41c5a719b111ddfb80ed
SGU, Sveriges geologiska undersökning		Kartgeneratorm, https://www.sgu.se/produkter/kartor/kartgeneratorm/

Kartor

Lantmäteristyrelsens arkiv	1801	Storskifteskarta Knarrevik 1801, LSA N97-68:1 Skee socken Knarrevik nr 1, Storskifte på inägor
Lantmäterimyndigheternas arkiv	1816	Storskifteskarta, utmark, Knarrevik och Medvik 1816 14-SKE-189
Lantmäterimyndigheternas arkiv	1860	Ägodelningskarta, Knarrevik 1860 Hemmansklyvning 1860 14-SKE-396
Rikets allmänna kartverks arkiv	1891	Generalstabskartan Strömstad 1891 J243-61-1
Rikets allmänna kartverks arkiv	1938	Ekonomiska kartan, Strömstad NO J131-98NO
Rikets allmänna kartverks arkiv	1977	Ekonomiska kartan , Keval 1977 J133-9A9g79

Bilagor

1. Lämningar
2. Schakt
3. Fyndlista L2021:3945
4. Fyndlista utredning
5. Fyndlista L1968:6222

Bilaga 1 Lämningar

Lämning nr	Typ	Beskrivning	Antikvarisk bedömning	Undersökningsstatus	Höjd över havet (m)
L1968:6222	Boplats	Stenåldersboplats, ca 110 x 65 m st (O-V), ursprungligen registrerad med anledning av fynd av flinta i vägsälanten och väg (se nedan). Vid avgränsande förundersökning S om vägen framkom ytterligare fynd av flinta i form av 1 spånkrapa, 8 spån och spånfragment varav 3 brända, 5 splitter, 22 avslag varav 2 brända, 16 övrigt slagen flinta varav 1 ev spånfragment samt 5 brända, samt en porfyrrkärna. Boplatsytan begränsas tydligt av topografin. <i>Ur inventeringsboken:</i> "Fynd av 1 knuta, 3 spån, 2 avslag med spets, 1 avslag m retusch, 29 övriga avslag (varav 1 bränt) och 16 skärvor (1 bränd). Påfallande god flintteknik. De flesta fynden gjordes i N vägsälanten i gruset strax under grästörven ca 1,5 m över vägbanan. Flera avslag påträffades på ca 1 m och 0,2 m br berghylla 2 m N om och 1 m h än vägbanan varför ytterligare fynd kan tänkas påträffas på de högre belägna avsattserna. Enstaka avslag påträffades dock även i vägbanan och strax under grästörven i S vägsälanten varför boplatsen sannolikt har större utsträckning åt S. Perfekt läge." <i>Med tillägg:</i> "I vägkanten iaktogs vid granskning ett flertal avslag av mikrokaraktär samt enstaka musselskal. Fynden indikerar en boplats som troligen sträcker sig mot S i passet."	Fornlämning	Delundersökt	25-30
L2021:3941	Brott/täkt	Stenbrott, granit: 6x3 m st (NO-SV), 0,4 m dj. Grunt uttag i en nivå. Uttag mot S och V. Märken efter rundkil, enst skrotsten. Liten arbetsyta NV om. Sluttning mot NO, hållmark. Ej skadad.	Övrig kulturhistorisk lämning	Ej undersökt	45
L2021:3942	Brott/täkt	Stenbrott, granit: Ca 65x20 m st (NV-SO). Lång brottyta, ca 70 m, i övre (SV) del, intill 1,5 m dj. Oftast en nivå, ställvis två. Märken efter borr + remmare, rundkil, borr. Dock rel sparsamt m märken. Mkt skrotsten, lite puttskär. Mkt övervuxet/-mossat. Sluttning mellan hållmark o granskog. Ej skadad.	Övrig kulturhistorisk lämning	Ej undersökt	25-35
L2021:3943	Brott/täkt	Stenbrott, granit: Ca 6x5 m st (N-S). Spridda lösa block med märken efter rundkil. Ingen självklar brottyta m märken i anslutning till dessa, kanske har lösa block använts. Inom ytan en 1,5 m st (NV-SO) och intill 1 m h fyrkantig konstruktion av skrotsten Den består av 8 stenar, 0,25-1,5 m st, lagda i intill 4 skift och uppallade på rundade stenar. Överst på det V blocket är 2 st mindre stenar staplade på varann. Svårtolkad, men knappast barnlek då de upplagda blocken är alldeles för stora. Sluttning, hållmarkstallskog. Ej skadad.	Övrig kulturhistorisk lämning	Ej undersökt	35
L2021:3945	Boplats	Boplats, ej avgränsad, ca 50 x 30 m st (O-V). Fynd av 1 avslag med retusch, 2 splitter, 5 avslag och 5 övrigt slagen flinta. Sandig undergrund. Belägen i svagt sluttande avsats i liten klåva som sluttar nedåt mot N.	Fornlämning	Ej undersökt	30-35

Bilaga 2 Schakt

Schakt nr	Lämning	Längd (m)	Bredd (m)	Minsta dj (m)	Största dj (m)	Beskrivning	Anl	Fynd	Prov	Kommentar
1	L1968:6222	3	2	0,1	0,2	0-0,1 förna, därunder sand ngt grov.	-	Ja	-	Fynd: 1 spån, 4 avslag varav 2 patinerade.
2	L1968:6222	3,5	2	0,15	0,3	0-0,1 förna, därunder sand.	-	Ja	-	Fynd: 3 avslag, 1 övr slagen ev spånfragment.
3	L1968:6222	3,5	2	0,15	0,3	0,1 förna, 0,1-0,3 sandig silt.	(-)	Ja	-	Fynd: 1 spånfragment bränt, 2 övrigt slagen. På 0,3 m dj en ca 1,5x1,3 m st (O-V) oregelbunden, flammig fäck av grå siltig sand och enst kolbitar.
4	L1968:6222	3,5	2,5	0,1	0,3	0,1 förna, 0,1-0,3 siltig sand.	-	Ja	-	Fynd: 2 spån, 2 spånfragment varav 1 bränd, 1 splitter, 6 avslag varav 2 brända, 4 övrigt slagen varav 3 brända. 1 porfyrcärna.
5	L1968:6222	3,5	2	0,2	0,3	0,1 förna, 0,1-0,3 sandig silt.	-	Ja	-	Fynd: 1 spånskrapa, 2 avslag, 1 övrigt slagen och svallad.
6	L1968:6222	4	2,5	0,2	0,3	0,1 förna, 0,1-0,3 siltig sand.	-	-	-	Fynd: 1 splitter, 1 avslag, 4 övrigt slagen varav 1 bränd.
7	L1968:6222	3,5	2	0,15	0,2	0-0,05 förna, därunder fin mörkgrå sand, ev ngt humös.	-	Ja	-	Fynd: 2 spånfragment varav 1 bränd, 2 avslag, 2 splitter.
8	L1968:6222	3	2	0,1	0,2	0,1 förna, 0,1-0,2 kompakt siltig sand, med humösa inslag.	-	Ja	-	Fynd: 2 avslag, 1 splitter, 2 övrigt slagen. Gammal våtmark.
9	L1968:6222	3,5	1,7	0,15	0,3	0,1 förna, 0,1-0,25 siltig sand, 0,25-0,30 fast berg.	-	Ja	-	Fynd: 2 avslag, 2 övrigt slagna varav 1 bränd.
10	L2021:3945	3	2	0,15	0,2	0-0,1 förna därunder sand.	(-)	Ja	-	Fynd: 1 avslag och 4 övrigt slagna varav 1 bränd. Tunna, av mycket finkornig flinta. På 0,15 m dj en 0,9x0,6 m st (N-S), oregelbunden, gråbrun fläck av flammig sand och spridda kolbitar.
11	L2021:3945	3	2	0,15	0,4	0-0,1 förna därunder stenig sand.	-	Ja	-	Fynd: 3 avslag varav 1 med retusch, 1 övrigt slagen. Blött.
12	L2021:3945	3	2	0,1	0,15	0-1 förna därunder grå sand.	-	Ja	-	Fynd: 2 splitter, 1 bränt avslag/spånfragment, 1 bränt avslag.
13	-	3	2	0,15	0,3	0-0,1 förna därunder sand.	-	Ja	-	Fynd: 1 spånliknande avslag. Järnutfällning i NO.
14	-	3	2	0,15	0,35	0-0,1 förna därunder sand.	-	-	-	Berg i O. Stor yta med järnutfällning i mitten, hårt.

Schakt nr	Lämning	Längd (m)	Bredd (m)	Minsta dj (m)	Största dj (m)	Beskrivning	Anl	Fynd	Prov	Kommentar
15	-	3	2	0,15	0,4	0-0,1 förna, 0,01-0,13 grå sand, 0,13-0,23 röd/gråflammig, siltig sand, därunder röd sandig silt.	-	Ja	-	Fynd: 1 splitter och 1 avslag, båda svallade. Kolfnas i det siltiga sandlagret.
16	-	3	2	0,4	0,55	0-0,05 förna, 0,05-0,1 grå sand, 0,1-0,4 flammig röd grusig sand, därunder röd grusig sand.	(-)	Ja	-	Fynd: 1 splitter och 1 övrig slagen flinta i övre delen av det flammiga lagret. Upptaget i äldre vägbank. Generellt kompakt. Inslag av sandlinser, humös partier och ett dike i NO-SV (0,15-0,25) i det flammiga lagret. På 0,4 m dj en 0,9x0,35 m st (NO-SV) oregelbunden fläck av humös sand med spridda kolfnas. Fortsätter utanför schaktet i N och NV. Inga stenar, men 1 patinerad lätt svallad flinta.
17	-	3	2	0,13	0,25	0-0,05 förna och matjord, därunder lerig silt.	-	-	-	Upptaget i före detta åker.

Bilaga 3 Fyndlista L2021:3945

Fyndlista. Fastighet Knarreвик 1:4, L2021:3945, Skee socken, Strömstad kommun, Västra Götalands län. Projekt nr 21071 AUT.

Fynd nr	Material	Sakord	Undertyp	Hemvist	Antal	Vikt (g)	Kommentar	Fyndstatus	Svallad (ja/nej)	Patinerad (ja/nej)
1	Flinta	Avslag	-	S10	1	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
2	Flinta	Övrig slagen	-	S10	4	-	Varav 1 bränd	Ej tillvaratagen	Nej	Nej
3	Flinta	Spånfragment med retusch	-	S11	1	10,5	40 mm långt, 23 mm brett	Tillvaratagen	Nej	Nej
4	Flinta	Avslag	-	S11	2	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
5	Flinta	Övrig slagen	-	S11	1	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
6	Flinta	Avslag	-	S12	1	-	Ev spånfragment, bränt	Ej tillvaratagen	Nej	Nej
7	Flinta	Avslag	-	S12	1	-	Bränt	Ej tillvaratagen	Nej	Nej
8	Flinta	Splitter	-	S12	2	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej

Bilaga 4 Fyndlista utredning

Fyndlista. Fastighet Knarreвик 1:4, Skee socken, Strömstad kommun, Västra Götalands län. Projekt nr 21071 AUT.

Fynd nr	Material	Sakord	Undertyp	Hemvist	Antal	Vikt (g)	Kommentar	Fyndstatus	Svallad (ja/nej)	Patinerad (ja/nej)
1	Flinta	Avslag	-	S13	1	-	Spånliknande	Ej tillvaratagen	Nej	Nej
2	Flinta	Splitter	-	S15	1	-		Ej tillvaratagen	Ja	Nej
3	Flinta	Avslag	-	S15	1	-		Ej tillvaratagen	Ja	Nej
4	Flinta	Splitter	-	S16	1	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
5	Flinta	Övrig slagen	-	S16	1	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej

Fynd i schakt II, L2021:3945.

Fynd i schakt 13.

Fynd i schakt 10, L2021:3945.

Fynd i schakt 12, L2021:3945.

Bilaga 5 Fyndlista L1968:6222

Fynd nr	Material	Sakord	Undertyp	Hemvist	Antal	Vikt (g)	Kommentar	Fyndstatus	Svallad (ja/nej)	Patinerad (ja/nej)
1	Flinta	Spån	-	S1	1	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
2	Flinta	Avslag	-	S1	4	-	Varav 2 patinerade	Ej tillvaratagen	Nej	Ja
3	Flinta	Avslag	-	S2	3	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
4	Flinta	Övrigslagen	-	S2	1	-	Ev spånfragment	Ej tillvaratagen	Nej	Nej
5	Flinta	Spånfragment	-	S3	1	-	Bränt	Ej tillvaratagen	Nej	Nej
6	Flinta	Övrigslagen	-	S3	2	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
7	Flinta	Spån	-	S4	2	2,8	41 mm långt, 12 mm brett	Tillvaratagen	Nej	Nej
8	Flinta	Spånfragment	-	S4	2	-	Varav 1 bränd	Ej tillvaratagen	Nej	Nej
9	Flinta	Splitter	-	S4	1	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
10	Flinta	Avslag	-	S4	6	-	Varav 3 brända	Ej tillvaratagen	Nej	Nej
11	Flinta	Övrigslagen	-	S4	4	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
12	Porfyr	Kärna	-	S4	1	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
13	Flinta	Spånskrapa	-	S5	1	13,9	50 mm långt, 21 mm brett	Tillvaratagen	Nej	Nej
14	Flinta	Avslag	-	S5	2	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
15	Flinta	Övrigslagen	-	S5	1	-		Ej tillvaratagen	Ja	Nej
16	Flinta	Splitter	-	S6	1	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
17	Flinta	Avslag	-	S6	1	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
18	Flinta	Övrigslagen	-	S6	4	-	Varav 1 bränd	Ej tillvaratagen	Nej	Nej
19	Flinta	Spånfragment	-	S7	2	-	Varav 1 bränd	Ej tillvaratagen	Nej	Nej
20	Flinta	Splitter	-	S7	2	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
21	Flinta	Avslag	-	S7	2	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
22	Flinta	Splitter	-	S8	1	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
23	Flinta	Avslag	-	S8	2	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
24	Flinta	Övrigslagen	-	S8	2	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
25	Flinta	Avslag	-	S9	2	-		Ej tillvaratagen	Nej	Nej
26	Flinta	Övrigslagen	-	S9	2	-	Varav 1 bränd	Ej tillvaratagen	Nej	Nej

Fynd schakt 1, L1968:6222.

Fynd schakt 2, L1968:6222.

Fynd schakt 3, L1968:6222.

Fynd schakt 5, L1968:6222.

Fynd schakt 6, L1968:6222.

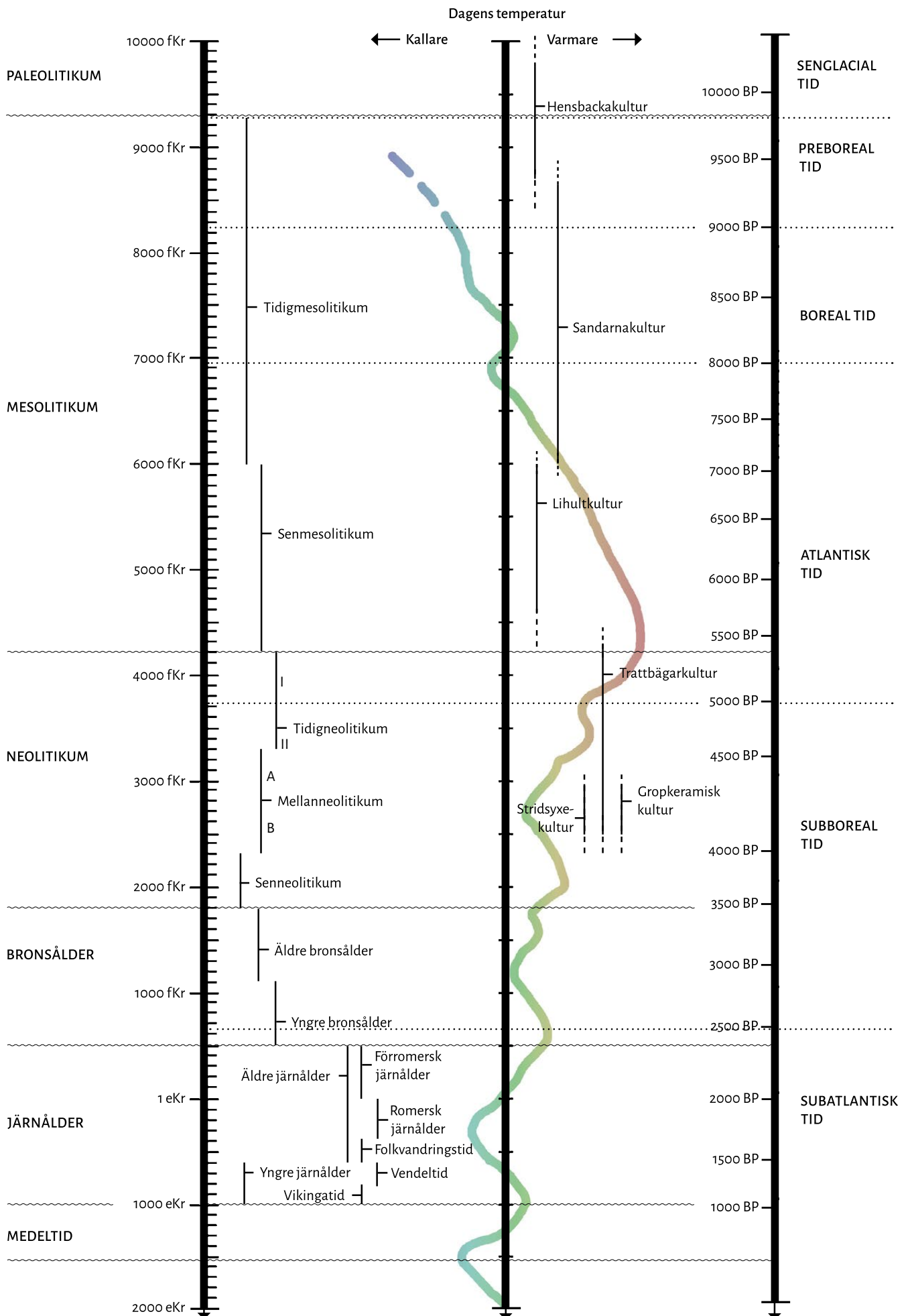
Fynd schakt 7, L1968:6222.

Fynd schakt 8, L1968:6222.

Fynd schakt 9, L1968:6222.

Sammanställd av: Swedberg & Östlund. Källor: Andersson & Ragnesten (red) 2005, Nielsen 1993, Svedhage 1996, Welinder, Pedersen, Widgren (red) 1998 samt OxCal

**Knarrevik 1:4, Skee socken, Strömstads kommun,
Västra Götalands län
Arkeologisk utredning samt avgränsande förundersök-
ning av L1968:6222**

Kulturlandskapet har utfört en arkeologisk utredning samt en avgränsande förundersökning inom fastigheten Knarrevik 1:4. Syftet med utredningen var att avgöra eventuell förekomst av tidigare okända fornlämningar inom utredningsområdet. Syftet med förundersökningen var att avgränsa utbredningen av boplatsen L1968:6222.

I direkt anslutning till utredningsområdet finns Knarreviks gamla tomt. Knarreviken förekommer första gången 1376 i Akershusregistret. Det har inte gått att fastslå när Knarreviks gamla gårdstomt övergavs och ometablerades, men att döma av kartmaterialet har flytten gjorts någon gång mellan 1816 och 1889.

Tre stenbrott mättes in. De utgörs av småbrott av skiftande karaktär, och är svåra att datera närmare. En boplats, L2021:3945, har registrerats. Inget motsäger att denna boplats är samtida med L1968:6222, det vill säga från mellanneolitikum. Utbredningen av boplatsen L1968:6222 har justerats.

www.kulturland.se